

Dobili bomo novo vlado, v kateri bodo tudi Hrvati

Vlada Dragiša Cvetkoviča odstopila, ker je izpolnila svoje poslanstvo - Mandat za sestavo nove vlade je dobil ponovno Dragiša Cvetković

Belgrad, 26. avg. Včeraj opoldne se je pripeljal z letalom iz Ljubljane predsednik vlade Dragiša Cvetković. Na letališču so ga sprejeli skoraj vsi ministri, nakar so vsi skupaj odšli v predsedstvo vlade; tam je bila kratka seja, na kateri je predsednik vlade Dragiša Cvetković prebral svojim ministrskim tovarišem pismo, s katerim je knezu namestniku Pavlu sporočil ostavko vlade. Ostavka se glasi:

»Vaše kraljevsko Visočanstvo! Z visokim zaupanjem kr. namestništva sem sestavil dne 6. februarja t. l. vlado s posebno nalogo, da začnem iskati podlago za rešitev enega najvažnejših vprašanj naše notranje politike, vprašanje sporazuma s Hrvati. To svojo nalogo sem v celoti izvedel in kr. namestništvo je blagovolilo sprejeti moje predloge za rešitev tega vprašanja. Ker smatram, da je moje poslanstvo s tem končano in da novo nastali položaj zahteva širšo podlago v pogledu osebne in politične sestave vlade, mi je čast javiti odstop vlade in zaprositi, da jo kr. namestništvo izvoli sprejeti. Prosim Vaše kr. Visočanstvo, da blagovolijo sprejeti izraze moje globoke

udanosti. Predsednik ministrskega sveta in notranji min. Dragiša Cvetković, s. r. — Bled, 24. avgusta 1939.

Brdo, 25. avg. AA. Kr. namestništvo je blagovolilo sprejeti ostavko, ki jo je podal predsednik vlade Dragiša Cvetković. Nj. kr. Vis. knez-namestnik je sprejel danes v arhivu g. Dragiša Cvetkoviča in mu poveril mandat za sestavo nove vlade.

Novica o ostavki vlade ni iznenadila javnosti, ker je bilo v zvezi s podpisom sporazuma pričakovati, da bo vlada podala ostavko, ker je svoje poslanstvo končala. Predsednik vlade Dragiša Cvetković je po ministrski seji sprejel domače in tuje častnike in jim povedal, da bo takoj odpotoval na Bled, nato pa na Brdo, kjer bo predložil knezu namestniku Pavlu v odobritev seznam nove vlade. Ko so častniki spraševali, kdaj bo seznam nove vlade objavljen, je predsednik vlade odgovoril, da bržkone danes, v soboto.

Javnost že ugiba, kako bo sestavljena nova vlada. V Zagrebu prevladuje prepričanje, da bodo v vladi zastopani predstavniki JRZ, hrvatske seljačke stranke, oziroma kmečke demokratske koalicije.

Ni pa znano, če bo v novo vlado vstopil kak politik izven imenovanih političnih skupin. V Zagrebu tudi pravijo, da bo v novo vlado vstopilo

pet ali šest predstavnikov kmečke demokratske koalicije.

Nova vlada bo po zagrebških informacijah objavila uredbo z zakonsko močjo, ki bo na temelju paragrafa 116. sedanje ustave določevala način izvajanja podpisanega sporazuma, nakar se bo ob enem začelo razpravljati in reševati o vseh tistih vprašanjih, glede katerih se pogajanja še niso sklenila. Razen ustanovitve nove hrvatske enote, tako piše »Jutarnji list«, so predvidene tudi spremembe v osrednjih državnih ustanovah, da bi na ta način prišlo do izraza načelo enakopravnosti, oziroma temu odgovarjajoče sorazmerno sodelovanje Hrvatov pri državni upravi. Lahko se torej pričakuje, da bodo izvršene v najkrajšem času v osrednjih državnih ustanovah spremembe, in da bo odgovarjajoče število Hrvatov imenovano v ministrstvih, glavnih državnih denarnih ustanovah, v diplomaciji, državnih podjetjih itd.

Eno izmed prvih del nove vlade bo ustanovitev nove hrvatske enote. Določena je tudi že osebnost, ki bo prevzela mesto bana hrvatske banovine. Položaj bana nove banovine bo zelo važen. Dalj časa bo bržkone treba za organizacijo hrvatske banovine, preden bo končno izpeljana. V vsej hrvatski javnosti vlada največje zanimanje za sestavo in pristojnost hrvatske banovine, in prav zato z neoprtenostjo pričakujejo objavo vsebine sporazuma, katero je tudi predsednik vlade Dragiša Cvetković objubil za danes.

Odmevi sporazuma

Vest o doseženem sporazumu med Srbi in Hrvati je povzročila po vsej državi veliko veselje in zadovoljstvo. Vsi odobravajo brez ozira na strankarsko pripadnost, da se je predsedniku vlade Dragišu Cvetkoviću posrečilo odstraniti tiste ovire, ki so kahle naše notranje življenje in vzbujale videz, da naša država na znotraj ni tako močna kot bi lahko bila. Ovire so torej odstranjene in predstavniki Hrvatov bodo odselej sodelovali pri vodstvu državnih poslov, s tem prevzeli breme odgovornosti in obenem s tem pomagali državi, da bo močna na znotraj in na zunan. Za Jugoslavijo nastopa nova doba, doba svobodnega in slovesnega razvoja vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov. Usoda Hrvatov je za vselej zvezana z usodo ostalih dveh narodov, Srbov in Slovencev.

Tudi svetovno časopisje, zlasti pa v Franciji in Angliji, zelo obširno piše o doseženem sporazumu med Srbi in Hrvati. Listi prinašajo zelo dolge članke, v katerih izražajo samo veselje in zadovoljstvo, da je Jugoslavija dosegla svoj notranji mir in odstranila vse težave tako, da mora odselej kot močna sila še odločneje kot do zdaj nastopiti kot važen čilec v mednarodnem življenju. Sporazum pomeni, da so vsi državljani Jugoslavije sedaj pripravljeni neomahljivo braniti svojo domovino.

Roosevelt že posreduje med Poljsko in Nemčijo

Mussolini in Hitler sta si izmenjala že dve pismi v Rimu že niso zgubili nade na mir

London, 26. avgusta. o. Ves angleški tisk se bavi danes s Hitlerjevimi sklepi, da se ne bo praznovala proslava v Tannenbergu, ter z odlokom berlinskega veleposlanika Hendersona, ki prinaša v London Hitlerjevo sporočilo. Nadalje poalgajo ti listi veliko važnost na odgovor poljskega predsednika republike Moscijskega predsedniku Združenih držav Rooseveltu in o ponovnem apelu predsednika Roosevelta na Hitlerja. Kakor razpravljajo ti listi, je Moscijski stavil Rooseveltu predloge za mirno rešitev, katere je Roosevelt takoj brzojavno sporočil Hitlerju. Nadalje hočejo ti listi zverži vso odgovornost na os Rim-Berlin in pravijo, da odločilna ura ni daleč. Ponovno pa potrjujejo, da bo Anglija stala trdno ob poljski strani.

Rim, 26. avgusta. o. Včeraj ves dan je vladala tako v Rimu kakor v Berlinu velika diplomatska aktivnost. Najprej je včeraj sprejel Hitler italijanskega veleposlanika Attolice, ter mu izročil pismo Mussolinija. Ob 21.30 pa je sprejel Mussolini nemškega veleposlanika, ki je izročil že drugo Hitlerjevo pismo, katerega je sprejel po telefonu. Pri tem drugem sestanku pa je bil prisoten tudi italijanski zunanji minister grof Ciano. Italijanski list »Messaggero« piše, da ima še upanje, da pride do mirne rešitve, ker v vseh evropskih diplomatskih pisarnah neprestano izmenjavajo misli, na kakšen način bi mogli preprečiti vojno. Isti list piše, da je Hitler izročil svoje predloge angleškemu veleposlaniku v Berlinu Hendersonu, kateri pa je takoj odpotoval v London, da jih izroči svoji vladi.

Hitler bo govoril danes

Berlin, 26. avgusta. o. Kanceler Hitler se bo danes s posebno poslanico obrnil na nem-

ški narod in razložil svoje sklepe glede zaščite nemških življenjskih interesov. Poučeni krogi trdijo, da bo Hitler v svojem govoru posredno ali neposredno razložil sklepe, ki jih je sklenil po nočnem posvetovanju s svojimi najbližjimi sodelavci ter odločujočimi generali nemške vojske. Ob enem mislijo, da bo Hitler odgovoril na Rooseveltovo poslanico, na apel sv. očeta in belgijskega kralja Leopolda ter postavil svoje zahteve za mirno rešitev spornih vprašanj. Prepričani pa so vsi, da

Hitler ne bo brez nadaljnjega odklonil vseh posredovalnih poskusov. Hitler bo imel svoj govor v radiu.

Proslava v Tannenbergu odpovedana

Berlin, 26. avg. AA. DNB. Uradno poročajo: Glede na napetost položaja se tannenberška svečanost, napovedana za nedeljo, 27. t. m., odpove.

Henderson je prinesel Hitlerjev odgovor v London

London, 26. avgusta. AA. Havas: Diplomatski urednik »Press Association« piše: Najvažnejša snočnja vest v zvezi s krizo je nedvomno poročilo o današnjem prihodu britanskega poslanika Hendersona v London. Besedilo Hitlerjeve poslanice, ki jo sir Henderson nosi s seboj, je še neznan. Sicer pa ni britanski poslanik poslal nobenega izčrpnega poročila o sestanku, ki ga je imel s Hitlerjem, temveč bo poročilo osebno lordu Halifaxu. Medtem je pa novica o prihodu Hendersona v London izzvala v londonskih političnih krogih upanje, da je morda nekaj v teku, kar bi odpravilo položaj iz zagate in ustavilo katastrofo. Odločitev britanskega poslanika, da se odpelje v London, — za to se je odločil takoj po sestanku s Hitlerjem — jasno kaže, da nosi s seboj predloge takšnega značaja, da se bo Chamberlain odločil sklicati parlament pred četrtkom, da bo mogel seznaniti poslance s položajem. V tem primeru

bi bilo Chamberlainu lahko sklicati parlament za ponedeljek. Seveda so ta trenutke vse to samo domneve. Potrebno je poprej vedeti, kakšno poročilo nosi s seboj Henderson. Pomembno je tudi to, da Hitler ni sprejel samo britanskega zastopnika, temveč tudi francoskega, italijanskega in japonskega poslanika. To dejstvo vsaj na prvi pogled zbujajo upanje na možnost konference vseh sil, ki dobro poznajo Hitlerjeve metode, imajo vtis, da nemški kancelar namerava predložiti svoj lastni načrt za likvidacijo krize, ne pa pristati na Rooseveltove predloge.

Berlin, 26. avg. AA. Havas. »Associated Press« je izvedela, da je britanski poslanik sir Neville Henderson takoj po sestanku s Hitlerjem sprejel poljskega poslanika Lipskega.

Varšava, 26. avg. AA. Pat. Predsednik republike Moscijski je poslal o priliki včerajšnjega podpisa zvezne pogodbe med Veliko Britanijo in Poljsko pozdravno brzojavko britanskemu vladarju

Vsi Nemci odpotovali danes iz Anglije

V Gdansk pa so odstranili vse poljske uradnike

London, 26. avg. o. Nemško poslanstvo v Londonu je sprejelo nalog svoje vlade, naj nemške državljane obvesti, da zapustijo Anglijo čimprej. Vsi nemški dopisniki, ki se trenutno nahajajo v Londonu, bodo zapustili danes dopoldne ob desetih London ter se podali v Nemčijo. Temu najpovejšemu ukrepu nemškega poslanstva pripisujejo veliko važnost ter pravijo, da je to v zvezi z včerajšnjimi konferencami med Hitlerjem in vojaškimi zastopniki, in da posledice te konference še niso objavljene, pač pa jih je pričakovati v kratkem.

Vsebinska angleško-poljske pogodbe

London, 26. avgusta. m. Včeraj je bila v Londonu podpisana angleško-poljska zvezna pogodba, ki vsebuje tehle osem točk:

1. Takojšnja pomoč druge države podpisnice, če bi bila ena od njih napadena.
2. Vsaka teh dveh držav podpisnic bi morala iti takoj na pomoč, če bi bila ogrožena neodvisnost ene teh dveh držav.
3. Če se ena od podpisnic zaplete v vojno s kakšno tretjo državo zaradi pomoči, ki jo nudi napadeni državi, mora druga na pomoč. Pogodba se nanaša tudi na primer, če bi kakšna tretja država skušala gospodarsko ogroziti katero od držav podpisnic.
4. Način dajanja medsebojne pomoči bodo določili vojaški in pomorski strokovnjaki obeh držav.

Berlin, 26. avg. AA. DNB. Lufthansa je od včeraj popoldne ukinila letalski promet na vseh svojih mednarodnih linijah.

Gdansk, 26. avg. o. Tekom včerajšnjega dneva je gdanska policija zasedla pomorsko postajo Trill in Kaiserhafen. Gdanska policija je tudi razorožila poljske uradnike v mestu. Nadalje je zasedla postajo Hohenstein, ki leži ob poljski meji. Tuji opazovalci so mnenja, da je ta akcija v zvezi s tem, da nemški nacionalisti onemogočijo vsako kontrolo v Gdanku, zlasti pa kontrolo nad gdanskimi železnicami.

V Angliji in na Poljskem vlada veliko zadovoljstvo nad tem, da je tako hitro prišlo do soglasja in da je bila pogodba tako naglo in brez težav podpisana.

Molotov pride v Berlin?

Do obiska bi prišlo takoj, čim bi Rusija in Nemčija odobrili nenapadno pogodbo

Moskva, 26. avgusta. o. V dobro informiranih diplomatskih krogih potrjujejo vest, da se bo zunanji minister Molotov v najkrajšem času podal v Berlin, kjer se bo sestel z nemškim zunanjim ministrom. Drugi krogi pa so mnenja, da bo Molotov odšel v Berlin šele po ratifikaciji nemško-sovjetskega pakta.

V teku včerajšnjega dneva je sovjetski vojni minister Vorosilov sprejel angleško-

francosko vojaško komisijo. Obrazložil je, da se pogajanja med Sovjetsko Rusijo, Anglijo in Francijo ne bodo več vršila in da so brez vsakega pomena. Takoj po tem sestanku sta se vojaški komisiji pripravili za pot ter odpotovali na svoja mesta.

Člani francoske in angleške vojaškega zastopstva so ponoči odpotovali skozi Leningrad in Helsinke v svojo domovino.

Francoska vlada pleni komunistične liste

Socialisti nočejo imeti nič skupnega s komunisti, ker branijo ti nemško rusko nenapadno pogodbo

Pariz, 26. avg. o. Francoska vlada je izdala na včerajšnji seji dekret, s katerim se dovoljuje zapleniti ali pa ustaviti dela v vseh podjetjih, ki predstavljajo nevarnost za državo ali pa narodno korist. Z včerajšnjim dnevom je stopila ta uredba v veljavo in so jo že izvajali nad komunističnim časopisjem. Tako je snoči policija zaplenila komunistični list »Ce Soire«, kakor tudi njegovo posebno izdajo. Policija je tudi zaplenila podežel-sko komunistično izdajo jutranjika »L'Humanite« ter pariško izdajo za 26. avgust. Da pa se preprečijo incidenti, je policija obkolila tiskarno »L'Humanite«. List »Ce Soire« je bil zaplenjen zaradi tega, ker je ostro protestiral proti cenzuri, katero označuje za nelojalno. Poudariti pa je treba, da vsi francoski komunistični listi ne obsojajo nemško-sovjetskega pakta, pač pa simpati-

zirajo z njim.

Francoska vlada je na včerajšnjem sestanku soglasno obsodila nemško-sovjetski pakt. Edini, ki so branili to pogodbo, so bili komunisti, ki pravijo, da ta pakt ni naperjen proti fronti miru. Nasprotno pa so vsi ostali obsojali pakt in mu pripisujejo kot posledico velike spremembe, zaradi katerih se stopnjuje možnost izbruha vojne. V teku popoldneva so se sestali komunistični parlamentarci pod predsedstvom Mauriceja Thoreza ter razpravljali o nemško-sovjetskem paktu. Izjavili so, da se pridružujejo vsem Francozom, če bo potrebno, da branijo državo v slučaju nemškega napada. Ravno tako so imeli socialisti svoj sestanek, na katerem pa so sklenili, da ne bodo sodelovali s komunisti, ki nočejo obsoditi nemško-sovjetskega pakta.

Ljubljana od včeraj do danes

Včeraj je kar zgodaj začelo pršeti in ves dan je ostalo pri tem. Zvečer je dež nekoliko ponehal, davi pa smo se spet zbudili v temnem, nič dobrega ne obetajočem jutru. Nebo se je ponizalo, sivi oblaki so kakor megla pritiskali k tlom. Prav gotovo bo danes spet deževalo. Tole razpoloženje je res že prav občutno jesensko.

Sprehod po mleškarskem trgu

Dopolodne je na ljubljanskem živilskem trgu zredno živahno. Kupceve, ponajveč gospodinje, se kar tare. Tam ob severnem zidu stolnice imajo svoje stojnice razvrščeni prodajalci mlečnih izdelkov. Vsega, kar si poželijo, si, hvala Bogu, pri nas lahko še privoščijo. Zato je nekateri tujci, ki so izvedeli za cenenost mlečnih izdelkov pri nas, tako radi ubero tja k stolnici, kjer se pošteno založe za majhen denar z vsakovrstnimi dobrotami te sorte, zlasti z maslom in z našim dobrim domačim sirom. Ustavljajo se pred stojnicami, ogledujejo, se nikdar ne pogajajo za cene in odhajajo dobro obloženih ter zadovoljnih. Na teh stojnicah prodajajo razna mleškarska združenja, pa tudi privatniki. Stojnice so lepo urejene in prodajalci skrbno pazijo na red in snago. Človek je kar vesel, ko vidi, kako se posamezniki (n. pr. Kovačič in drugi) trudijo, da bi bilo vse čim bolj čisto in snažno in da bi bili kupci čim boljše in čim zadovoljivejše postreženi. Stojnice so lepo urejene, prodajni predmeti skrbno zavarovani pred prahom. Skrbna čistost in snažnost, ki vlada na našem mleškarskem trgu, daje polno priznanje našim mlekarjem in prodajalcem mlečnih izdelkov.

Vestfalski Slovenci so prišli

Včeraj popoldne ob petih se je na ljubljanski kolodvor pripeljal približno 400 naših izseljencev z Vestfalskega. Nemško prosvetno ministrstvo je kljub strogim omejitvam, ki so zadnje čase v pogledu izseljevanja na tuje zvaldale v Nemčiji, na ponovno prošnjo izseljencem ustreglo ter jim za potovanje v Jugoslavijo dalo še celo poseben vlak. Na ljubljanski postaji (lep sprejem je bil izseljencem prireditelj tudi na Jesenicah in prisrčno so bili pozdravljeni prav tako na Bledu) jih je

sprejelo številno občinstvo. Navzoči so bili pri sprejemu tudi zastopnik banovne, ravnatelj izseljenskega urada g. Fink, zastopnik župana dr. Mis, zastopnik občinskega sveta ravnatelj pošte Salehar in občinski svetnik Penko ter zastopniki Rafaelove družbe Plestenjak, Gaspari in drugi. Vsa skupina je potovala pod vodstvom predsednika Zveze jugoslovanskih katoliških društev v Nemčiji g. Ivana Lindiča, kateremu so tudi navzoči zastopniki izrekli dobrodošlico, ki naj velja za vse draga rojake, ki so prišli na obisk. Po prihodu vlaka ni hotelo biti konca veselega vzkljanja in navdušenega pozdravljanja. Marsikje so teklo po licih solze veselja ob svidenju. Večina rojakov je zaposlenih v industrijskih središčih okoli Essena. Tako jih je prišlo samo iz Moers-Meerbecka 80, iz Marlocha 70, veliko pa tudi iz Gladbecka, Hamborna, Duisburga, Osterfelda in Essena.

Udeleženci te ekskurzije so odpotovali večinoma že snoči, ostali pa danes dopoldne na svoje domove širom naše lepe slovenske zemlje. V Nemčijo se bodo vrnili dne 12. septembra, in sicer iz Maribora. Želim jim, da bi dneve, ko bodo pri nas, preživeli čim lepše in čim prijetneje.

Vloge pri naših hranilnicah stalno naraščajo

Po podatkih Zveze jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani so tudi v juliju narasle vloge pri 29 slovenskih samoupravnih hranilnicah, in sicer za skoraj 20 milijonov din na 1.152.897.261 din, medtem ko je znašal porast v juniju nad 17 milijonov. Vloge na knjižice so narasle pri 11 hranilnicah, in sicer za 2.4 milij. na 666.797.114 din, vloge v tekoče računu pri 16 hranilnicah (od 21, ki sploh imajo tekoče račune) za 17.3 milij. na 486.100.147 din, skupne vloge pa pri 12 hranilnicah. Tudi število vlagateljev kaže zelo ugodno sliko: število vlagateljev na knjižice se je povečalo pri 12 hranilnicah skupaj za 437 na 125.373, število tekočih računov pri 9 hranilnicah za 27 na 6806, skupno število vlagateljev pa pri 12 hranilnicah, in sicer za 464 na 131.979 din. Gibanje vlog v mesecu juliju je torej zelo razveseljujo in je mesec julij do sedaj najugodnejši v tekočem letu.

Pod udarom kazenskega paragrafa

Mali kazenski senat, ki so ga včeraj tvorili gospodje sodniki okrožnega sodišča Ivan Brelih kot predsednik ter dr. Julij Fellacher in dr. Leon Pompe kot sodnika, je sodil mnoge nesrečnike.

Dva stara zakonca zaradi požiga

Kdor je včeraj pogledal v veliko razpravno dvorano št. 79, je opazil na klopi pred sodnim tribunalom, kjer čakajo obtoženci, da pridejo na vrsto, prav čuden zakonski par. Star, osivel, od dela zgaran možiček je objemal staro, solzečo se ženo. Oba sta bila oblečena v jetniško obleko. Bila sta si kakor v starih pripovedkah Filemon in Baveda. Čakala sta, da jima sodniki izreko kazni. Kaj sta storila? Marsikdo si je predstavljal, da sta to morda huda zločina. Ne! Reče sta bila obtožena sicer res hudega zločina, požiga. Sodna kronika pa res še ni zapisala tako nenavadnega slučaja. Sodnikom moramo priznati, da so kot neodvisni ljudje sodili in upoštevali vse okoliščine in druge socialne okoliščine. Zena, 68-letna Helena Obaha, lastnica kože tam na Moravski gori, okraj Litija, je bila obtožena, da je 4. julija letos zažgala svojo kočjo, da bi dobila zavarovalnino. Hiša je do tal pogorela. Pogoreli sta pa tudi 2 sosedni hiši posestnika Mihe Grčarja in Marije Kolarjeve. Škoda je obtožnica za te dve hiši cenila na 30.500 din. Mož, upokojeni rudar, tudi 68-letni Jakob Obaha, pa je bil obtožen, da je ženo nagovarjal k požigu.

Oba sta pred sodniki jokajoč pripovedovala, kakšne stiske in težave sta imela. Revščina ju je trla. Zena je zatrjevala, da je to storila v hipni jezi. Senat ju je obsozil le zaradi prestopka zoper občo varnost ljudi in imovine po §-u 188 k. z. in sicer vsakega na 4 mesece strogega zaporu ter v izgozbu častnih državljanjskih pravic za 2 leti. Državni tožilec je prijavil priziv zaradi prenizke kazni.

Svojeja tovariša je okradel

Kriminalno-socialno zanimiva razprava je bila proti samskemu kovaškemu pomočniku Jožetu Hrenu, ki je 21. februarja letos v Malem Mlačevem ukradel svojemu tovarišu Francu Boštjančiču 3150 din in še listine. Hren je pred sodniki tajil, priznal je le toliko, da si je prilastil samo 350 dinarjev in da njegov tovariš nikdar ni imel toliko denarja. Senat je Hrena obsozil na 5 mesecev strogega zaporu. Sodba je v razlogih navajala, da gre tu za grd slučaj, ko je obtoženec okradel svojega tovariša in mu vzel prihranke ter oškodoval socialno šibkega človeka. Hren s sodbo nikakor ni bil zadovoljen ter je izjavil: »Stvar naj gre naprej!« Prijavil je revizijo.

Skrivnost smrtne megle

»Saj pri tem nisem nič mislila. Gospod, ki mi je izročal pisma, je dejal, da gre za presenečenje, le za šalo... in... in vsakokrat mi je dal pet dolarjev. Le izdati ti ne smem ničesar...«

»Tako je torej bilo,« je dejal Devorny zamišljeno. Kako enostavno si je naredil neznanec delo! Seveda, čemu pa bi izbiral težavna in nevarna sredstva, če pa je šlo na tako zelo enostaven način. Zares lahko bi se kaj naučil pri tem možu!

»Zakaj si porabila denar?« je vprašal Devorny, toda že takoj nato je vse vedel. Ni bilo več treba, da bi še enkrat pogledal na odprte knjige.

»Danes me je bilo strašno sram,« je pripovedovala. »Ko sem opazila, kako hud si bil name, sem takoj mislila, da to vendar ni bilo prav od mene... Sicer pa je bil gospod danes spet tukaj z nekim pismom, pa ga nisem sprejela.«

»Škoda,« je menil detektiv. Načrt, ki se je komaj porodil, je splahnil v nič. Kako lahko bo mogel s pomočjo Marion ugotoviti neznanca ali pa njegovega sloga, in ga morda neopazno zasledovati... Sedaj je bil oni seveda že posvarjen.

»Dobro je, Marion,« je dejal detektiv prijazno. »Nikar si ne razbijaj več glave zaradi tega. Morda bova jutri še enkrat govorila o tej stvari. Sedaj pa — hitro v posteljo! Je skrajni čas!«

Vesel nasmeh na Devornyjevih ustnih je izginil v trenutku, ko je zaprl za seboj vrata in je v temi začel tipati za stopnicami.

Nekje v temi se mu je zdelo, da se je nekaj posvetilo — dve očesi, izbuljeni in veliki, s tihim vprašanjem.

Hitro, zmerom hitreje je Devorny drvel navzgor po stopnicah. Prvikrat v svojem življenju se je zbal — teme.

XXII.

Vžigalica je zagorela. Sveča je svetila slabo... Kaj je to?

Na tleh so ležale črepinje... Tu in tam... oho, okensko steklo je tudi razbito...

Nekaj sekund so Devornyjevi pogledi begali po tesni sobi. Nato se je hitro priklonil in dvignil debel kamen, ki je ležal v kotu zraven umivalnika. Kamen je bil povezan z rdečim trakom. Na traku pa je visel pritrtjen zmečkan košček papirja...

Prva Devornyjeva osuplost je splahnela. Prav za prav — si je dejal sam — je nekaj podobnega lahko pričakoval. Neznane bo že našel neko pot, po kateri mu bo hitro izročil svoje sporočilo in sicer — najbolj enostavno.

»Pa poglejmo, kaj nam ima danes povedati,« je mrmral detektiv in razgrinjal krpo papirja. Nato je bral:

»Na Mutachora se pripravljaj napad. Bodite danes ob enajstih zvečer pri njem in ga čuvajte!«

Vaš »neznan prijatelj.«

Pogled na uro. Kaj? Le še petnajst minut manjka do polnoči?...

Že je škrtkljal Devorny po stopnicah navzdol in hitel skozi vrata ven. Nevarnost? Neznane sam je v nevarnosti? Brez dvoma je bil to klic na pomoč!...

Spotoma je Devornyju šinila v glavo misel, da je prav za prav zares neverjetno, da neznane, mož, ki razpolaga s tako veliko in odlično organizacijo, prav njega kliče na pomoč. Kaj je morda to kaka past? Toda neznane ga je bil

Ljubljanski župan slovenskim lovcom

Naša Zveza lovskih društev priredi 2. in 3. septembra t. l. velike lovske strelske tekme, da zbudi večje zanimanje za strelski šport, ki ni važen samo za lovce, temveč ima tudi poseben pomen za obrambo države. Našim vrlim strelcem za spodbudo so razni odličniki darovali prav dragocena in lepa darila za nagrade in med temi nagradami bo gotovo zbuja lovskega zadovoljnost strelcev darilo ljubljanskega župana dr. Jura Adlešiča. Lovsko društvo v Ljubljani, ki organizira vso veliko prireditev, je že prevzelo plemenito oblikovano srebrno kupo ter bilo prav prijetno presenečeno, ker je ta kupa tudi v resnici lovska.

Mestni inženir arh. Boris Kobe, ki je napravil osnutek za županovo darilo, je prav srečno poudaril, da je kupa namenjena lovcom. Sama kupa je namreč vsa srebrna in deloma polirana. Deloma pa motna, edino njena notranjost je pozlačena, iz svetle noge pa raste kapitalno snjarkovo rogovje in podpira tulipanasto oblikovano čašo z močnim pokrovom, ki se odkriva z visokim tankim priimežem. Okrog čaše teče vgravinami napis: »DR. JURA ADLEŠIČ ŽUPAN MESTA LJUBLJANE MCMLXXXIX«, ki objema ljubljanski grb. Posebno pa sta srebrna kupa in temno rogovje pozlavljeni z vdolanimi rubini, ki kakor kaplje krvi krase podstavek in rogove samo.

Županova lovska kupa je namenjena za prehodno darilo in bo gotovo razveselila nagradjenega strelca, saj predstavlja spet prav odličan izdelek naše umetnostne obrti in dokaz velike sposobnosti projektanta in pasarske trdnice Brata Zmuc na Tyrševi cesti 23.

Potegnjena Dravska dolina

Maribor, 25. avgusta.

Bog ve kedo je razširjal te dni po Dravski dolini vest, da je pribežalo iz Nemčije v Maribor veliko judovskih trgovcev, ki so pripeljali s seboj cele tovrne avtomobile raznovrstnega manufakturnega blaga. To blago da so hoteli razprodati v Mariboru, pa so se uprili trgovci. Zaradi tega ga bodo prodajali v Rušah in sicer bodo dali 1 meter blaga za 2 dinarja. Prodaja pa se bo vršila na današnji petek. Novica se je bliskovito razširila po vsej Dravski dolini in danes zjutraj so Rušani gledali, kako so izstopali na ruški postaji iz nabito napolnjenega vlaka neštevilni ljudje. Bile so to največ ženske, pa tudi možje so bili vmes in vsi so že na postaji spravevali, kje so tisti židje, ki prodajajo blago. Kako so bili začuden, ko so jim povedali, da v Rušah nihče ne ve za kakšne žide, še manj pa za blago. Razočarani so čakali potem na vlak, ki jih je spet zapeljal na njihove domače postaje.

Jubilejna razstava slovenske obrti v Ljubljani

Ljubljana, 26. avg.

Razstava slovenske obrti hoče biti prikaz dela slovenskega obrtništva in dokaz kvalitete slovenskih obrtniških izdelkov ob priliki 20 letnice Jugoslavije in 10 letnice ustanovitve Zavoda za pospeševanje obrti pri Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. Pokroviteljstvo nad razstavo je sprejel Nj. Vis. knez-namestnik Pavle. Razstava bo v prostorih ljubljanskega veleposoja v dnevi od 7. do 16. oktobra 1939 v Ljubljani.

Jubilejne razstave slovenskega obrtništva se more udeležiti vsak obrtnik iz Slovenije s predmeti lastne proizvodnje, ki jih bo posebna ocenjevalna komisija, pristupila na razstavo. Zaradi tega so vsem razstavljalcem, ki se za razstavo prijavijo, na razpolago strokovnjaki s tehničnimi nasveti glede izdelave posameznih razstavnih predmetov.

Razstava slovenske obrti bo pokazala obrtniške izdelke po sledečih blagovnih skupinah: 1. gradbena obrt; 2. oblačilna stroka in tapetništvo; 3. lesne in sorodne obrti, glasbila; 4. kovinska obrt, elektrotehnika, poljedelski stroji; 5. umetna obrt, aranžerstvo; 6. keramika; 7. služnostne obrti; 8. galanterija; 9. živilska obrt; 10. grafična obrt, fotografija. Prikazu teh obrtniških izdelkov bodo priključene razstave Zavoda za pospeševanje obrti pri Zbornici za TOI, obrtnega šolstva in obrtne literature. Posebni prireditvi bosla: modna revija in kulinarčna razstava.

Vsi razstavljalci in obiskovalci razstave bodo deležni polovične vožnje po železnici in po parniških. Za vse razstavno blago, ki se po razstavi vrne razstavljalcem, je dovoljena polovična vožnja.

V kratkem bo potekel zadnji rok za prijave. Zato je potrebno, da se dotični obrtniki, ki so do zdaj še prijavo še odlašali, čim prej javijo Razstavnemu odboru zaradi razporeditve njih izdelkov. Vsi zamudniki naj se nujno javijo z dopisnico, lahko pa tudi osebno, razstavni pisarni. Vse podatke in obveščila poda na zahtevo takoj. Razstavni odbor Zavoda za pospeševanje obrti pri Zbornici za TOI v Ljubljani, Beethovnova ul. 10, pritličje - levo. Telefon 30-88.

Naročajte Slovenski dom!

Poročevalske družbe po svetu

Posamezni listi ne morejo biti po članih svojih uredništev zastopniki povsod okrog po svetu, zato so bile ustanovljene posebne poročevalske agencije (družbe), ki zbirajo vesti ter jih oddajajo naprej. Vlade grede temo agencijam zelo na roko, saj vedo, kakšno moč predstavljajo. Po večjih državah obstajajo posebne službene agencije, pri katerih ima ali država v rokah večino delnic ali pa so agencije javne, torej pod vplivom vlade. Agencije posameznih držav na svetu izmenjavajo novice in vesti med seboj. Dan za dnem beremo po časopisih: Havas poroča, ali Reuter ali DNB, ali Stefani itd. itd. V sledečem bomo navedli nekaj najvažnejših agencij, katerih imena srečujemo zlasti dandanašnji, v tem razgibanem času, dan za dnem tudi po našem časopisu.

Avla je jugoslovanska poročevalska agencija, DNB je nemška službena agencija, Reuter je angleška. Vesti agencije Reuter, ki ima svoje zastopnike res povsod po svetu, so zlasti na glasu kot izredno točne in zanesljive. Havas je francoska, Stefani italijanska, PAT poljska, RADOR romunska, Anatolska agencija je turška, TASS je sovjetska, TAL letonska, MTI madžarska, STK slovaška, Domei japonska. V Ameriki jemljejo listi svoja poročila ali od agencije »United Press« ali pa od »Associated Press«. Nekatere agencije so naslovljene kar z imenom svoje države ter imajo pristavljeno »tiskovni urad« ali pa »agencija«. Nekatere od teh agencij so točnejše, vesti drugih pa je spet treba sprejemati s pridržkom.

V 3 mesecih je prestopilo gorenjsko drž. mejo 71.700 oseb

Jesenice, 25. avgusta.

Skozi obmejno postajo Jesenice-Boh. Bistrica in čez prehode I. kategorije, ki spadajo v območje tukajšnjega komisariata, to je v Ratečah in na Korenskem sedlu, je dopotovalo iz inozemstva v državo s potnimi listi v mesecu maju 9829 oseb, v juniju 10.970 oseb, v juliju 14.918 oseb, skupaj 35.717 oseb. Lansko leto pa je v teh treh mesecih dopotovalo 25.214 oseb. Na potovanju iz države pa je prekorajlo državno mejo s potnimi listi v mesecu maju 7897, v juniju 12.064 in v juliju 16.024 oseb, skupaj 35.985 oseb. Lansko leto pa je v teh treh mesecih odpotovalo 26.301 oseba.

Ceprav se tujski promet vsako leto večja, je število osebja, ki opravlja službo na policijskem komisariatu, ostalo vsa leta enako in se ni nič povečalo, ter zmaga delo z največjimi težavami, posebno še, ker brzovalci iz inozemstva prihajajo z nerazumljivo velikimi zamudami. Zaradi tolikšnega prometa so tudi pisarniški prostori kolodvorske policijske ekspoziture očitno premajhni. Obstoje iz treh malih sobic, ki so večkrat dnevno tako nabite, da je delo silno oteženo. Poleg rednega posla, ki ga vrši osebje, so naloženi še posli borze dela in državnega izseljenskega nadzornika. Tako, da je urad združen prav za prav iz treh uradov: to je policijskega, borze dela in drž. izseljeniškega nadzorstva.

Ogrci napadajo trsnice

Maribor, 25. avgusta.

Pred dvema letoma smo imeli »hroščevo leto«. Bilo je takrat nenavadno veliko majskih hroščev in že tedaj se je sklepalo, da bodo pustili obilo svojega nevarnega zaroda. Sedaj je ta hroščevska golazen v obliki njihovih ličink že dorasla in ogrci so začeli vsepovedno delati veliko škodo. Kako nevarni pa lahko postanejo ogrci za neke kulture, pa dokazuje primer v banovinski trsnici v Pekrah pri Mariboru. Ta trsnica — ena največjih v Sloveniji — slovi med vinogradniki zaradi svojih dobrih proizvodov in proda vsako leto veliko število trsnih sadik. Tudi letošnji pomlad so v trsnici zasadili 180.000 cepčnikov, ki bi bile prihodnje pomlad zrele za prodajo. Toliko število predstavlja lep kapital, ker se prodaja cepčnika po 1 din kos. Sedaj pa je začela trsni nasad v Pekrah nepričakovano katastrofa. Cepčjenke so se začele nenadoma sušiti in je sedaj uničenega že skoraj tri četrtine nasada. Ko so preiskali vzrok tega pojava, so odkrili, da so napadli cepčjenke ogrci. Očitno jim je prijala rahla zemlja v trsnici in pa nežne koreninice cepčnikov, ki jim morajo iti posebno v slast. Povzročili so trsnici okrog 150.000 din škode. O sličnem napadu ogrcev na trsnico javljajo tudi z banovinskega posestva v Svečini, kjer pa imajo le manjšo trsnico za domačo uporabo. Najbrž bodo delali letos ogrci tudi v drugih trsnicah škode. Borba proti tem zahrbitnim škodljivcem pa je skoraj nemogoča, ker opravljajo svoj škodljivi posel globoko v zemlji ter so učinki njihovega napada vidni šele potem, ko je rastlina že uničena.

Statisti, ki so pripravili sodelovati v novi sezoni v našem gledališču, predvsem v drami, naj se javijo v nedeljo, dne 27. t. m. med 10. in 11 v dramskem gledališču.

Obraz Japonske v sedanji vojni in japonska „mobilizacija duha“

Japonci pri svoji izbihi varčevanja niso skromni

Ko so julija 1937 začeli Japonci proti Kitajcem vojno, so japonski vojaški krogi širili vesti, da bodo spravili sovražnika v tih mesecih na kolena in da bodo iz »nebeškega kraljestva« nardili »molzno kravo«. Toda Japonci so se zmotili in so natehali pri Kitajcih na pričakovani odpor ter na neštivilne druge težave, ki v začetku niso mislili nanje. Prorokovanje o uspehu in trajanju vojne je sploh negotovo in nevaležna stvar. Sedaj dolžijo Angleže, češ da s svojo pomočjo, ki o nudijo generalu Čangkajsku, ovirajo Japonce in jim izprež ust odmakajo sadove številnih zmag, ki bi jim lahko prinesle zaželen in uspešen konec.

Tokio v strahu in upanju obenem

Prav zaradi tega so zadnji dogodki v Tienčinu povzročili toliko vika in krika. Tokio, glavno japonsko mesto s šestimi milijoni prebivalcev, živi v upanju in strahu. Vsako jutro nalašč zato dočeni ljudje širijo vesti po javnih lokalih, da že belci sedaj popustijo in se umaknejo, pomeni to začetek konca njihove vlade v severnem delu Tihnega oceana. Zvečer pa raznaša radio vesti, da je angleško gospodarstvo močno prizadeto in pozivajo narod, da naj bo hraber in odporen. Tako ga pripravljajo na nove žrtve, ki jih bo treba dovesti, ker ni nič gotovega, koliko časa bo trajala vojna. Morda še 30 let. Dočim skušajo Angleži spor v Tienčinu poravnati na miren način, pa japonski vojaški krogi podpirajo in želijo, da so na dnevnem redu številne protiangelske demonstracije. Te demonstracije vodi vsemočnejša Zveza rezervistov, ki je povsod, kadar je treba nastopiti proti tujcem sploh.

Po trgih in vaseh

Pri neki taki demonstraciji v Tokiu je bil razglašen takle sklep: »Sedem milijonov prebivalcev mesta Tokia se pridružuje željam narodov vzhodne Azije in je sprejelo sklep, s katerim proglasa Angleže za sovražnike pravice in človekoljubja. Prav toplo jim priporočamo, da naj si ne jidajo gradov v oblake in naj takoj izginijo iz vzhodne Azije ter vrnejo svoje koncesije, ki jih imajo tam, Kitajcem.« — Po trgih in drugih japonskih naseljih je polno agitatorjev in govornikov, ki imajo samo ta posel, da na eni strani označujejo Angleže za tiste, ki so vsega krivi, po drugi strani pa trkajo na vrata japonskega domoljuba. S teh shodov pošiljajo predsedniku vlade in drugim ministrom pisma, v katerih vladi sporočajo, da je japonski narod prežet ljubezni do domovine in da je pripravljen na vse. Medtem pa divja vojna dalje in Tokio si nadeva obraz ne-premagljivega sovražstva. Na postajo glavnega kolodvora prihajajo neprestano majhne lesene žare, v katerih je shranjen pepel padlih vojakov.

Cesar sam daje zgled...

Japonski cesar sam daje vzgled, kako je treba v tako resnem in težkem času gospodariti in štediti. V cesarski hiši ne pride na mizo več vino iz zamejstva, niti ni videti več izbranih cigaret. To vse ima simboličen pomen in vrednost: ves japonski narod se mora prikazati v duhu samo-

odpovedi, da bi srečno izšel iz teže preizkušnje. Ne mine teden, da ne bi japonsko časopisje na dolgo in široko pisalo ter svojim bralcem razlagalo, kako preprosto življenje živi cesarska družina. Tako vdova prejšnjega vladarja ne nosi razkošnih oblek, ampak neke vrste »nadomestek«. Po njenem vzgledu se ravna tudi vse dvorne dame. Princ Čičibu je sklenil, da se bo vozil samo z avtom na pogon z ogljem, in principi ter ministri kar tekmujejo med seboj, kdo bo več prihranil ter se navadno vozijo s tramvajem ali pa avtobusi.

Zgodba o zračenju

Vendar je nekaj, kar si cesarska hiša kljub vsemu privoščila in kar je v javnosti natehlo na odpor, ko so hoteli odpraviti, češ da je to potrat. V cesarski hiši imajo zračenje na električni pogon, in v javnosti pa so hoteli to odpraviti. Politika je hotela to vrsto zračenja prepovedati, češ da se ne spodobijo, da bi se ljudje v zaledju na ta način hladili, dočim morajo vojaki na fronti prenašati številne nevarnosti, med katerimi je tudi vročina. Lastniki gledališč in javnih lokalov so se temu načinu varčevanja uprli in se izgovarjali, da to ne gre, ker ni niti za zdravje priporočljivo in ker končno to škodi tudi trgovini. Mogoče, da bo tudi ta varčevalni ukaz prodrl in da se bo japonski narod tudi v tem oziru »prekalil«.

Pomanjkanje kože

Pred vojno je bilo zelo težko dobiti kožo in je bila zelo draga. Pod silo razmer se je pojavil tudi tu »nadomestek«. Namesto kože morskega psa, uporabljajo vedno bolj goveje kože. V trgovini se dobi dobra koža samo še za urbase pri čevljih, za teležnjake in pasove. Ker je koža morskega psa za podplate pretenka, so začeli uporabljati za podplate kožo morskega soma, da bi bili tako kos pomanjkanju potrebne kože. Ljudstvu povsod priporočajo, da naj shranijo kožo mačk, psov, podgan in zajcev. Pasja koža stane 5-6 jenov, koža mačke 90 jenov in koža podgane 10 jenov.

„Čiščenje javne morale“

Zlasti so Japonci posvetili mnogo pozornosti »čiščenju javne morale«. Zlasti je strogo prepovedano da bi bile ženske v starosti od 15-35 let nameščene v lokalih, ki niso oddaljeni vsaj 300 metrov od univerz, zavodov ali ustanov, kjer je mnogo mlade moške mladine. Vsak, ki pride v zabavišče ali kavarno, mora povedati, kdo je. Kdor tega ne stori, ga takoj primejo tajni policisti, ki zelo strogo pazijo na to, da se ne kršijo ta pravila. V Tokiu morajo biti zaprta vsa zabavišča že o polnoči, v Jokahami pa morajo po kavarnah ugasniti vse luči celo ob pol 11. Vedno več je tudi žensk, ki nadomeščajo moške v njihovih poklicih. Vlada je izdala nalog, da delavci, ki so dosedaj delali v »mirovih tovarnah«, morajo od zdaj naprej delati v tovarnah, ki služijo vojni potrebam, njihova mesta pa bodo popolnili z ženskami, ki jih bodo pobrali iz restavracij in podobnih lokalov.

Japonci so šli celo tako daleč, da

ne bodo več igrali tujih skladb

Predsednik Zveze japonskih skladateljev je postal vladi predlog, da naj vlada prepove zahodnjasko glasbo in da Japonci uvedejo svojo glasbo, ki bo lastna in razumljiva japonskemu narodu. Tako tudi ne bo treba več kupovati dragih not v zamejstvu.

Tudi glasba, pravi ta predsednik, nam mora služiti za to, da japonski narod prebrodi težave, v katere je zabredel.

Pred novo operno sezono

V opernem gledališču so priprave za novo operno sezono že v polnem teku. Novo vodstvo opernega gledališča, ki je zastavilo svoje delo v smislu borbe za čisto umetnost, v smislu konsolidacije vseh konstruktivnih sil brez izjeme in v smislu čim tesnejše povezanosti gledališča z najširšimi plastmi slovenskega naroda, je zastavilo vse svoje sile za to, da poživijo celokupno umetniško delo in doseže čim večji uspeh. Volja do dela, ki se vsestransko razvija, je zavrtela deloma je zaradi težkih razmer, v katerih je pričelo novo vodstvo s svojim delom.

Čas, v katerem se je izvršila sprememba vodstva, ni bil ugoden. Zgodilo se je to 14 dni pred začetkom rednega dela, ko je bilo vse članstvo in deloma tudi upravni faktorji na dopustu in je bil zaradi pomanjkanja sodelavcev in zaradi nejasnega vploga v načrte in množino dela novi ravnatelj brez nujno potrebnih podatkov o notranjem dejanskem stanju. Poleg tega se je to izvršilo v času, ko so bile vse pogodbe s člani že podpisane in subvencija do malega izčrpana še na obveznostih prejšnjega vodstva, in ko tedaj nobena sprememba glede sklenjenih obveznosti ni bila več mogoča. Pri tem se je izkazalo, da številna osebja za redno in uspešno umetniško delo ni zadostno. Ansambel pogreša dramatično sopranistko, altistko, liričnega tenorista, basista in predvsem baritonista, ki smo ga izgubili z g. Primožičem, ki ne bo nastopal. Z njim smo izgubili tudi režiserja. Pravo delo ni mogoče tudi še zaradi raznih odsotnosti članstva. Tenorist Francelj je dobil pod prejšnjim vodstvom dopust do novembra in smo tedaj v najbolj napetem delu brez dramatičnega tenorista; Vidaličeva je bolna in tudi več drugih članov ni še na razpolago.

Solistični ansambl je sploh premajhen. Obsega komaj 17 članov — dočim je na pr. ta ansambl v sezoni 1925-26 ko je nastopil prejšnje vodstvo, obsegal 23 soliste (Zaludova, Čalela, Lovševca, Thalerja, Ribičeva, Poličeva, Kolarjeva, Potučkova, Thierryjeva, Ropasova, Asejeva; Orlov, Knitl, Banovec, Kovač, Mohorič, Holodkov, Janko, Mitrovič, Šubelj, Betetto, Rumpelj, Zupan). Tudi pevski zbor je bil takrat ves svež in je veljal za najboljši zbor v državi, enako balet, ki je bil mlad in živahen. — Zato je danes delo toliko težje in bo treba mnogo resnega truda, da se ansambl poživji in da bo kos visoki umetniški nalogi, ki ga čaka. Ker je specializacija posameznikov v delovanju celotnega organizma nujno potrebna, se bo čim bolj izvedla. S tem bo preprečeno trganje sposobnosti enega človeka na mnogo strani in bodo prišli tako vsi člani do možnosti čim svobodnejšega razvoja svojih umetniških sposobnosti. Iz istega vzroka je prišel v Opero kot šef-režiser g. Ciril Debevec (predlansko sezono je bil na tem mestu prof. Šest) in prav zato je angažiran R. Simoniti kot posebni zborovodja, ki bo vadal specialno operni zbor. Tako upamo, da nam bo mogoče zvišati umetniško raven naše operne umetnosti, pri čemer bomo pazili tudi na izbero repertoarja. Repertoar sicer še ne bo mogel biti tak, kot bi si ga sami želeli, ker smo bili pri sestavljanju deloma (vsaj za začetek) odvisni od zgoraj navedenih okoliščin, vendar upamo, da bo naše občinstvo z njim zadovoljno in da bo rado obiskovalo Opero. Potom povečanega števila ljudskih in dijaških predstav bo omogočen obisk najširšim plastem.

Za vselejše dni se bo po dosedanjem običaju vršila nekaka predsezona, kjer se bodo uprizarjala samo dela, ki so bila postavljena in izoblikovana že v prejšnji sezoni. Nova, polna sezona bo pričela kot ponavadi, z oktobrom. Na podlagi skupnih posvetov z dirigenti in režiserji bo repertoar nove sezone sledeč: Goldmark: Sabska kraljica, Mozart: Figarova svatba, Massenet: Jongler de Notre Dame, D'Albert: Nižava, Bravničar: Hlapec Jernej; Čilea: Adriana Lecouvreur, Goldmark: Čvrček za pečjo, Wagner: Tannhäuser, Čajkovski: Jolanta in balet »Ščelkunčič«, Wagner: Lohengrin, Ibert: Ivetoški kralj ali Gordan: André Chenier, Bizet: Carmen, Konjovič: Kostana, Krička: Strah na gradu, Novak: Signorina giuventa — Nikolina, balet, Mirk-Petelinova: Rajamaj — Operete: Lehar: Škrjančkov gaj, Friml: Rose Marie, Müller: Lumpacivagabund, Lehar: Friderika.

Kar se tiče operet, jih želimo vzdržati na umetniško neoporečni višini. Prav tako pa bo naša

Kakor vidimo, Japonci v svoji izbihi varčevanja niso skromni in poskušajo vse, da bi iz težkega položaja, v katerega so zašli, prišli čim ceneje. Priznati je treba, da s takim narodom, ki je pripravljen na vse, boj ni lahek.

Neka pomembna politična osebnost pravi: Za nas Evropejce pa bi bilo bolj pametno, da bi svoje zadeve urejali na kakšen drug način, kakor pa da se med seboj koljemo. Kajti prišel bo čas, ko bomo na lastni koži občutili, kaj azijski narodi mislijo o nas. Namesto da tratimo moči v medsebojnih bojih, bi raje sprejeli boj, ki prihaja od vzhoda, s skupnimi močmi.

glavna skrb, dvigati čim višje kvaliteto celotnega uprizarjanja. Navedeni repertoar pa bomo skušali vzdržati v čim večji meri, vsaj v 80%.

Delo bo težko in naporno, in ciljev, ki smo si jih zastavili, ne bomo mogli doseči že kar v prvem letu, ki bo v svojem značaju prav za prav predvsem temeljita priprava za prihodnjo sezono. Kljub velikim težavam, ki stoje na poti, pa gledamo z optimizmom v bodočnost, zanašajoč se na svojo neomajno voljo in zlasti na lepo podpiranje vsega članstva, ki je pokazalo sedaj ob pričetku izredno pripravljenost za skupno, v poštvalnosti in medsebojni spoštovanju povezano delo.

Pisan drobiž

V globini 40 m v jezeru Wetern so ribiči opazili švedsko vojaško letalo, ki je izginilo 8. julija letos z 2 častnikoma. Zdi se, da letalo ni niti malo poškodovano.

Angleške oblasti v Honkongu so začele z izseljevanjem civilnega prebivalstva. Prva skupina angleških družin, angleških vojakov in mornarjev je odpotovala včeraj z ladjo »Etrick«.

Podkralj Abesinije vojvoda d'Aosta se danes vrača v Adis Abebo.

V finančnem ministertvu trdijo, da imajo ameriški državljani v inozemstvu 11,5 milijard dolarjev denarja, medtem ko se imetje ameriških državljanov v inozemstvu ceni na 80 milijard.

Na poziv nemškega generalnega konzula je 23 Nemcev s svojimi družinami zapustilo Singapur in odpotovalo v Holandsko Indijo.

Včeraj jutraj je prispela nemška križarka »Schleswig Holstein« v tukajšnje pristanišče. Pozdravilo jo je na tisoče ljudi, ki so se zbrali ob pristanišču.

Judovski kongres je končal svoje delo in je sprejel resolucijo proti angleški Beli knjigi. Ponočno je bilo izvoljeno prejšnje predsedništvo cionističnega gibanja na čelu z Weizmannom. Zasedanje kongresa se je končalo z ozirom na napetost, ki je zavladala v mednarodnih odnosih. Zasedanje zaslupnikov judovskega pokreta, ki bi se moralo začeti konec meseca avgusta, je odloženo na negotov čas.

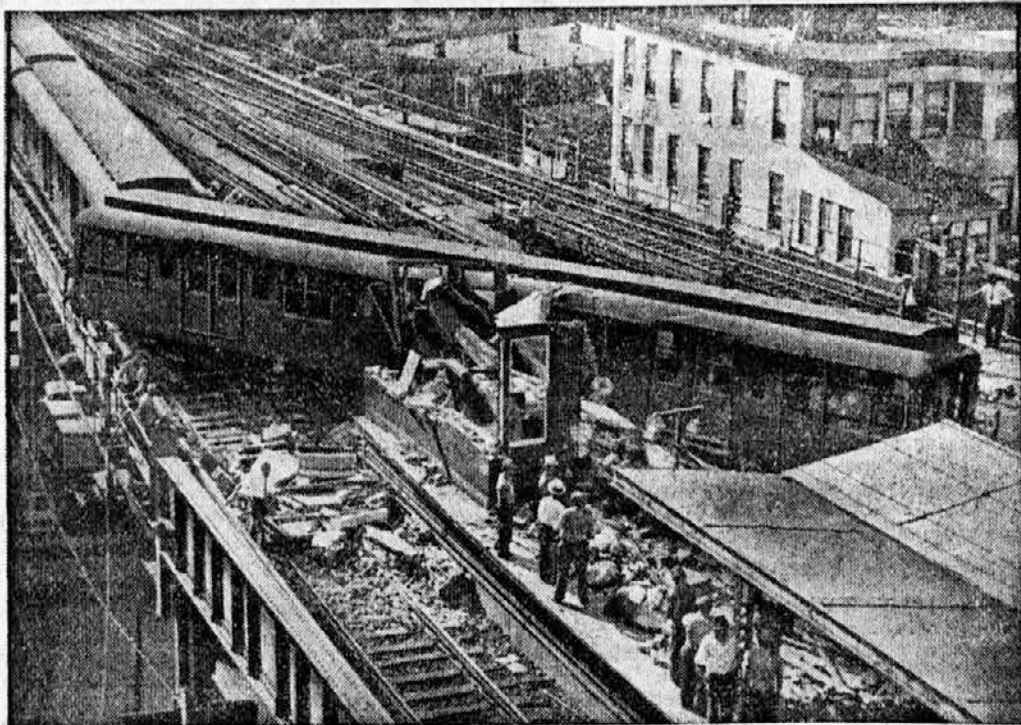
Predsednik športne zveze francoskih kolesarjev je sprejela svojo prejšnjo sklep in dovolil francoskim kolesarjem in profesionalcem udeležbo pri dirkah, ki se bodo začele jutri.

Velike nevihte so včeraj divjale po nekaterih krajih v Alžiru. 50 ljudi, po večini domačinov, je dobilo pri tej priliki težko poškodbe. Telefonske in telegrafске zveze so ponekod pretrgane. Pridrveli so gorski hudourniki in odnesli več nomadskih šotorov. Več ljudi je pri tej priliki izgubilo življenje.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sobota, 26. avgusta: 12 V pisanem venčku lahki napet, po vaših domovih veseli odmevi — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 V pisanem venčku lahki napet, po vaših domovih veseli odmevi — 14 Napovedi — 17 Otroški ura. a) Selma Lagerlöf: Povest v nadaljevanjih. b) Novi doživljaji Mikie in Mikija (članice Nač. gledališča) — 19.50 Pregled sporeda — 18 Za delopust, igra Radijski orkester — 18.40 Strah in bojazn (g. dr. Emil Hrovat) — 19 Napovedi, poročila — 19.40 Nač. ura — 20 O zunanjih politiki (g. urednik dr. Alojzij Kuhar) — 20.30 Silke iz življenja... Besedilo pripravlja Silva Danilova, sodeluje Ruskij sekstet, Jožek in Jožek in člani rad. igr. družine — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Za vesel konec, igra Radijski orkester.

Na nadeestni železnici v New Yorku blizu kolodvora Coney Island je eden izmed voz skočil s tira, podrl čuvajnico in posevno obležal na progi; 16 oseb je bilo ranjenih.

Lojze Pajtlar:

BEG IZ TUJSKE LEGIJE

»Samo še migni ali zini, pa te ustrelim.«

Vsi smo obstali in pričakovali, da se bo zdaj zdaj nekaj zgodilo. Radi bi zavpili, naj Črnogorec odneha, pa ni nobeden imel glasu.

Črnogorec pa se je Čehu samo zarežal v brk in odrinil samokres od sebe.

Kaporal je stisnil zobe. Pustil je pri miru Jova in nas vse ter izginil od naše skupine. Tisto popoldne ga nisimo več videli, najbrž se je bil v jezi spravil na druge siromake.

Črnogorec je zverino ugnal, mi pa smo si zaradi tega komaj malo odpočili, saj bi bili zvečer izmučeni, da bi se bili komaj privlekli do ležišča.

Zvečer so se začele prave muke, posebno za mene.

Ko smo se na dvorišču po večerji zbrali v vrsto, nam je kaporal ukazal, da moramo teči vsak do svoje celice in ga tam čakati v pozoru. Vsakdo je stekel do celice, jaz in Jovanovič pa, ki sva bila komaj prišla, sva se na koncu dvorišča ustavila in gledala, kakera celica je prosta. Nihče nama še ni bil odkazal najinih.

Ko je Čeh zapazil, da čakava, je pokazal vsakemu posebno celico. Sla sva noter in se tam postavila v pozor.

Medtem sem pa slišal, da vsakogar, katere zapre, nekaj vpraša. Nisem mogel razumeti, kaj odgovarjajo, in ne njegovega vprašanja.

Ko je prišel do Jovanovičeve celice, ki je bila tik moje, ga tudi vpraša. Jovanovič mu je nekaj odgovoril. Tudi tega nisem razumel. Povedati je moral svoje ime in svojo številko, seveda po francosko.

Od Jovanoviča je stopil k moji celici. Jaz sem strumno stal v pozoru. Vprašal me je nekaj francosko, pa mu nisem nič odgovoril, ker ga razumel nisem.

Spet me je vprašal, a ker mu tudi zdaj nisem odgovoril, se je zagnal v celico in me treščil e pestjo v trebuh, da mi je sape zmanjkalo. Z drugo roko me je udaril v obraz, da sem se odpičkel.

V meni je vse zagorelo, odpičkel sem in sem se odgnal od stene ter ga butnil s tako silo, da ga je kar vržlo iz celice. Takoj v naslednjem trenutku mi je že popolnoma mirno rekel, naj grem ven,

češ, da mi bo dal drugo celico.

Zdaj je govoril erbsko. Ta celica, da je za orodje.

Stopim ven in grem proti celici, katero mi je odkazal. Toda še preden sem pogledal noter, me je pahnil v hrbet, da sem kar padel po tlaku v luknjo in zaprl vrata za menoj.

Ko sem se pobral, sem takoj spoznal, zakaj me je premetel v to celico. Tu ni bilo niti ene ometa, zid je bil vse iz golega betona.

Noči so v novembru in decembru tu di v Saidu mrzle, posebno kadar dežuje. Ko psa me je zeblo tisto in drugo noč, ko nisem imel nobenege pokrivala. Vloga je bila taka, da je od sten vso noč kapalo name.

Tisti dve noči sem ujel revmatizem, da ga še zdaj čutim, čeprav je vse to že tako daleč za mano.

Pač čuden, nenavaden, zanimiv epomin na vročo Afriko...

Hrano sem dobil v tem novem zaporu samo enkrat na dan. Prinesel mi jo je sojetnik v navzočnosti kaporala. Ko mi je porinil skledo skozi okence v vratih, me je kaporal vprašal, kako mi je. Vprašal me je srbsko. Mislil je, da sem Srb. Tudi pozneje mi je govoril vedno v srbski. Nisem mu odgovoril nič, le besno sem ga gledal. Če bi mi odprl vrata, bi bil prav gotovo skočil spet vanj.

Zdelo se mi je, da me docela razume...

Tretji dan me je iz te discipline celice izpustil in me poslal z Jovanovičem kamenje toč. Pri tem delu nama je pomagal še tovariš Francoz, ki je kaporal v vseh registriranih klet, tudi vprico, vendar ga ta nikoli ni udaril ali mu dal kakše druge kazni.

Od tega dne smo morali vsi trije samo kamenje točiti. Do konca zapore sem ostal pri tem poslu.

Tisto noč sem že spal v drugi celici,

kjer je bila slamnjača in dovolj odej, da me ni preveč zeblo, a tresel sem se še vso noč, tako se mi je bil zajedel mrz iz betona v kosti.

Kaj je bilo ekserciranje in urjenje v primeri s tem trpljenjem po zaporu. Zapor v Legiji ni bil zavetišče za lenarjenje, pri Bogu, da ne...

Vsako jutro smo zavidali tovarišem, ki so ob glasu trobente korakali iz trdnjave na pohod po pustinji...

Srečni tovariši, ki so vsako jutro korakali na pohod v pustinjo!